

VALIKAINED: KARJÄÄRIÕPETUS

9. klass

35 tundi õppeaastas

1. Üldalused

1.1 Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Aineõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) teadvustab oma huvisid, võimeid ja oskusi, mis võimaldavad adekvaatse enesehinnangu kujunemist ning konkreetsete karjääriplaanide tegemist;
- 2) arendab oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö-, otsustamis- ja infoga ümberkäimise oskusi;
- 3) arendab soovi ja oskust endale eesmärke seada ja nendeni jõudmiseks süsteemselt tegutseda;
- 4) kujundab soovi ja valmisolekut elukestvaks õppimiseks ja iseseisvaks karjääriotsuste tegemiseks;
- 5) tutvub erinevate ametite/elukutsetega, õppides tundma haridus- ja koolitusvõimalusi, töösuhteid reguleerivaid õigusakte ning kohalikku majanduskeskkonda.

1.2 Õppeaine kirjeldus

Aines „Karjääriõpetus” käsitletakse teemasid, mis kujundavad õpilastes valmisolekut tööjõuturul parema rakendatavuse saavutamiseks, iseseisva otsustamisvõime arendamiseks, erinevate elurollide täitmiseks ja elukestvaks õppeks. Karjääriõpetus võimaldab ühiskonna inimressurssi tööturul paremal viisil rakendada, viies inimeste oskused ja huvid kokku töö- ja õppimisvõimalustega.

Karjääriõpetus keskendub õpilase isiksuse omaduste teadvustamisele ning esmaste karjäärivalikutega seostamisele. Õpilased õpivad hindama elukestva õppe tähtsust: saavad teavet erinevatest edasiõppimisvõimalustest ja oskavad seda kasutada oma plaanide elluviimisel. Õpilasi teavitatakse erinevatest tööharjutamiste võimalustest. Karjääriõpetus toetab õpilase karjääri planeerimist ja valmisolekut elukestvaks õppeks, lõimides teistes õppeainetes omandatud teadmised.

Aine koosneb kolmest osast:

1. Enesetundmine aitab kujundada enesekohaseid ja sotsiaalseid oskusi. Õpilane õpib ennast tundma. Arenevad suhtlemis- ja õpioskused. Omandatud teadmised ja oskused aitavad ennetada koolist väljalangevust.
2. Õppimisvõimaluste ja töömaailma tundmine soodustab sobivate valikute tegemist peale põhikooli lõpetamist. Õpilane oskab märgata muutusi töömaailmas ja väärtustada elukestvat õpet.
3. Planeerimine ja otsustamine. Õpilasel arenevad planeerimisoskus ja teadlikkus otsuste vastuvõtmisel. Kujuneb oskus kasutada karjääriinfo materjale. Õpilane tunnetab oma vastutust karjääritee kujundamisel ja elus toimetulemisel.

Karjääriõpetus keskendub õpilase isiksuse omaduste teadvustamisele ning esmaste karjäärivalikutega seostamisele. Õpilased õpivad hindama elukestva õppe tähtsust: saavad teavet

erinevatest edasiõppimisvõimalustest ja oskavad seda kasutada oma plaanide elluviimisel. Õpilasi teavitatakse erinevatest töoharjutamiste võimalustest ning julgustatakse neid kasutama.

Karjääriõpetus toetab õpilase karjääri planeerimist ja valmisolekut elukestvaks õppeks, lõimides teistes õppeainetes omandatud teadmised.

1.3 Hindamine

Hinnatakse:

praktiliste tööde sooritamist (töölehtede täitmine, ettevõtte külastuse kokkuvõte, CV ja isikliku karjääriplaani koostamine jms) ja teadlikkust peamistest karjääriotsuseid mõjutavatest teguritest;

õppekavas ettenähtud õpitulemuste saavutamist, mida õpilane tõendab arutelude, praktilise tegevuse mõtestamise, asjakohase info otsimise ja analüüsimise, rühmatööde, õpimapi esitlemise jt tegevuste käigus.

Kursuse kokkuvõttev hinnang vormistatakse sõnaliselt: „Arvestatud“ või „Mittearvestatud“.

Teema 1

Enesetundmine ja selle tähtsus karjääriplaneerimisel

Õpetamise eesmärgid:

- õpilane teab iseenda ja teiste inimeste temperamendi tüüpe, isiksuste omadusi ja erinevaid oskusi ning oskab neid seostada tulevaste õpingute ja ametivalikuga;
- oskab iseennast ja oma huvisid, suhtlemisoskust ning võimeid analüüsida, teab tegevusalade mitmekesisust;
- oskab arvestada teiste arvamusega, mõistab erinevaid väärtussüsteeme ning vajadusi ja nende seost töömaailmaga.

Õppesisu:

- enesetutvustus. Eesmärgid-lähemad, kaugemad. Tugevused. Nõrkused;
- isikuomadused: temperament, iseloom, väärtused, emotsioonid;
- eneseanalüüs;
- võimed, huvid oskused (üldoskused, erioskused) Minapilt ja enesehinnang.

Tegevused:

Testid, arutelud.

Lõiming:

Eesti keel – kirjalik ja suuline eneseväljendus

Inimeseõpetus – minapilt, enesehinnang, temperamendi tüübid)

Arvutiõpetus- kirjalike tööde vormistamine

Kirjandus:

Põhikooli karjääriõpetuse valikaine õpetajaraamat (Innove)

Virovere, Alas, Liigand „Organisatsiooni käitumine“

Periodika (ajakiri Kaja, Director jt)

Teema 2

Õppimisvõimaluste ja töömaailma tundmine ning selle tähtsus karjääriplaneerimisel

Õpetamise eesmärgid:

- õppimisvõimaluste ja töömaailma tundmine soodustab sobivate valikute tegemist pärast 9. klassi lõpetamist;
- õpilane oskab märgata muutusi töömaailmas ja väärtustada elukestvat õpet;
- õpilane mõistab ameteid, töö sisu muutumist, ühiskonnas toimuvaid protsesse, karjääri võimalusi;
- õpilane oskab analüüsida töökuulutusi ja kohalikke töövõimalusi, teab oma kodukoha peamisi tegevusalasid.

Õppesisu:

- muutuv tööturg: tööturu hetkeolukord, trendid, arengusuunad, prognoosid, tööandjate ootused, õigusaktid;
- muutuv tööjõuturg: tööjõuturu nõudlus ja pakkumine, konkurents, elukestev õpe, töömotivatsioon;
- majandustegevusalad, kutsed, ametid, kutsestandardid;
- soorollid ja müüdid;
- haridustee: erialad, formaalne ja mitteformaalne haridus, hariduse ja tööturu vahelised seosed.

Tegevused:

Erinevad õppekäigud (ettevõtted, Rajaleidja keskus, Viljandimaa Töötukassa, õppeasutused jt).

Lõiming:

Ühiskonnaõpetus (õigusaktid)

Inimeseõpetus (soorollid)

Loovtöö

Kirjandus:

Töövihik „Saavutuste logiraamat 8.-12.kl.“, „Abimees sinu tulevikuplaanide tegemisel“

Teema 3

Planeerimine ja otsustamine

Õpetamise eesmärgid:

- õpilasel arenevad planeerimisoskus ja teadlikkus otsuste vastuvõtmisel;
- õpilane tunnetab oma vastutust karjääritee kujundamisel;
- õpilane kasutab karjääriinfoallikaid, leiab infot ja oskab seda analüüsida;
- õpilane oskab määratleda iseenda valikuid, teab oma eelistusi;
- õpilane teab erinevate rollide olulisust elus ja on valmis elurollide arenemiseks, muutumiseks;
- oskab püstitatud eesmärged analüüsida ja koostada tegevusplaane, CV-d, motivatsioonikirja, käituda tööintervjuul.

Õppesisu:

- karjääriplaneerimine kui elukestev protsess;
- otsustamine ja seda mõjutavad tegurid, otsustamiskeskkond;
- karjääriinfo allikad, infootsimine, sundvalikud, muutustega toimetulek, karjääriinõustamine;
- isikliku karjääriplaani koostamine;
- elukestev õpe, karjäär, karjääri planeerimine, edu, õpimotivatsioon, omavastutus, kandideerimisdokumendid.

Tegevused:

arutelud, infootsing, edulugude kuulamine (kohtumised)

Lõiming:

Eesti keel (CV, motivatsioonikiri)

Võõrkeel (tööpakkumised, internet)

Arvutiõpetus (infootsing, dokumentide täitmine)

Geograafia (riikide asukoht, majandus)

Kirjandus:

Töövihik „Vaata me koos tulevikku“, „Abimees sinu tulevikuplaanide tegemisel“, töölehed.